

BURSA TEKKELERİNİN ALFABETİK OLARAK İSİMLERİ VE BELLİBAŞLI KAYNAKLAR

Mustafa KARA*

ÖZET

Bursa'nın din ve kültür hayatıyla olduğu kadar sosyal güvenlik ve mimâri tarihiyle de yakından ilgili olan Bursa Tekkeleri XIV. yüzyıldan itibaren kurulmaya başlamışlardır. Zaman içinde bir kısmı tarihe mal olmuş, bir kısmı da gelişerek tesir ve hizmet sahasını büyütüştür.

Bu makalede ilk asırlardan günümüze kadar kurulmuş olan tekke ve zaviyelerin bir dökümü verilecektir. Bunun yanında tekkenin bulunduğu mahalle, bağlı olduğu tarikat ve zikir günleri de tesbit edilebildiği kadarıyla verildikten sonra bazı kaynak eserlere de işaret edilecektir. Şüphesiz bu çalışma konu ile ilgili bir başlangıç mahiyetindedir.

RESUME

Les Noms Des Couvent De Derviche à Bursa Par Ordre Apphabetique Et Le References Principales

A Partir de XIVe siècles, des couvent de derviche à Bursa, concernant de tout pres l'histoire de la sécurité sociale et l'histoire architecturale autant que la vie religieuse et culturelle à Bursa, à commencé de s'etablir. Une partie d'eux a disparu dans la suite des temps, une partie a agrandi le domain du service et de l'influence en se développant.

Dans cet article, on donne une liste des couvent (Teqqé, Zaviye etc.) etablis depuis des premières siècles jusqu' a présert. A coté de cela, on démontre quelques références après avoir expliqué autant que possible les quartiers ou les couvent se trouvent, leurs ordres religieux (tarikat), et leurs jours l'invocation (zikir). Certes, ce travail est un commencement à ce propos.

ABDAL AHMET

BK, I/94, III/216, G. 216

ABDAL MEHMET

Ahmet Dağ Mh, TAM, 10a, VB, 9a, BK, IV/261, YŞ, 217

* Yard. Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Tarihi Öğretim Üyesi.

ABDAL MURAT

Alacahrka Mh. BS, 6/178, 195/164, TAM, 8b, VB, 8a, BK, II/304, III/187,
366, IV/261

ABDAL MUSA

Musa Baba Mh. TAM, 8b, VB, 9a, EÇS, II/18, G, 213, YŞ, 218

ABDULLAH MÜNZEVÎ, Nakşibendiye, Pazar

Sarı Abdullah Mh. TAM, 20b, RM, 11a, 21b, BK, I/25, 89, II/359, IV/261,
BR, 57, YŞ, 57.

ABDULLATİF KUDSÎ (bk. Zeyniler)

ABDÜLMÜMİN, Rufai

Maksem Mh. TAM, 14b, VB, 54a, BK, I/32, IV/261, G, 218.

ABDÜRRAHİM

Umurbey Mh. TAM, 18b, VB, 56a, BK, I/95, 160, IV/261.

ABDURRAHMAN (bk. Üçkozlar)

AÇIKBAŞ (Açıkbaş Mahmut Efendi)

AÇIKBAŞ MAHMUT EFENDİ, Nakşibendiye

Darphane Mh. BS; 295/43, TAM, 20a, RM, 14b, BK, I/25, III/191, IV/261,
G, 154, BR, 57.

AGAH EFENDİ

BR, 56

AHİ ALİ

Kayganoğlu Mh. BS, 158/49, BK, I/133

AHİ ALİ b. ŞEREFUDDİN

Tahtakale Mh. BK, IV/261

AHİ HASAN

Tefsirci Mh. BS, 317/26, BK, I/98, II/198, IV/261.

AHİ HOCA

BS, 24/5, BK, IV/261.

AHİ KİRDECI

BS, 8/3, 22, BK, III/115, IV/261.

AHİ MAHMUT

BS, 134/78, TAM, 21a, BK, IV/261.

AHİ ŞEMSÜDDİN

Alacamescit Mh. BS, 261/115, BK, II/166

AHMET BABA, Nakşibendiye, Pazartesi

Karaşeyh Mh. BK, I/222, II/161, III/358, IV/215, 261, BR, 56, YŞ, 187.

AHMET GAZZÎ, Halvetiye, Pazartesi

Fıskırık Mh. TAM, 24b, RM, 6a, GS, 103b, BK, I/84, 161, IV/261, BR, 56,
YŞ, 187

AHMET İLAHÎ (bk. İlahi)

AHMET PAŞAY—I FENARÎ

Fenarî Mh. BS, 301/134, VB, 54a, BK, I/77, 112, 140, II/348, III/273, 402,
403, IV/202, YŞ, 75

AKBIYIK

Akbıyık Mh. BS, 26/52, TAM, 11b, VB, 15a, BK, I/106, IV/261, EÇS, II/18,
G, 221, YŞ, 220.

- ALACAHIRKA
Alacahırka Mh. TAM, 8b, G, 214, BK, I/123
- ALAUDDİN
Kükürtlü Mh. BS, 12/239, 23/308, BK, I/117.
- ALAUDDİN BEY
Hisar Mh. VB, 51b, BK, IV/261
- ALİ MESTÎ
Acemreis Mh. YB, 51b. BK, IV/261
- ALİ MİR
BK, IV/261
- ALİ RIZA ATİNALI, Halvetiye, Pazar
Veli Şemsettin Mh. BK, I/160, 249, II/213, IV/261, 299, BR, 65, YŞ, 197.
- ARABÎZADE
BK, III/310
- ASIL (?) PAŞA HATUN
BS, III/166, BK, IV/261.
- AŞIKAN
TAM, 9a
- AŞUR EFENDİ (bk. Özbekler)
- AŞİR EFENDİ
Setbaşı Mh. BVVD, 22655, BK, I/42, IV, 261
- BABA BEHLUL
Çavuşköyü, BS, 73/678, BK, I/215
- BABA EFENDİ (bk. Ahmet Baba)
- BABA YUSUF
İnegöl, YŞ, 112.
- BABA ZAKİR, Sadiye, Sah.
Babazakir Mh. TAM, 10a, VB, 28a, BK, I/28, IV, 110, 262, BR, 57, YŞ, 224
- BAHRÎ DEDE Halvetiye
Muradiye Mh. TAM, 15b, VB, 26a, GS, 115b, 177b. BK, I/25, 85, 89, 220,
II/301, IV/261, 265 YŞ, 233
- BAŞCI İBRAHİM Nakşibendiye
Başçı İbrahim Mh. GS, 108b, 124b, BK, 1/10, 121, II/339, IV/87, 115, 205,
265, YŞ, 227.
- BEYAZİD BABA
BS, 175/26, BK, IV/261.
- BEDEVÎ
EÇS, II/18
- BEDRUDDİN PARS BEY (bk. Pars Bey)
- BEHLUL DEDE
Yıldırım Mh. BK, I/253, IV/261.
- BEŞİKCİLER Halvetiye
BK, III/266
- BUHARA (bk. Özbekler)

BUDELA BEY Rufat, Cuma

Kocanaib Mh. BVVD, 14300, TAM, 16a, RM, 16b, VB, 72b, GS, 99b. BK, I/81, 76, 292, II/267304, IV/261

CİZYEDARZADE, Nakşibendiye

Kavaklı Mh. TAM, 27b, GS, 126b, BK, I/324, III/141, 193, 373, IV/84, 85, 262, YŞ, 247

ÇARŞAMBA, Halvetiye, Çarşamba

Ali Paşa Mh. TAM, 21b, VB, 83b, GS, 11b, 114b, 124a. BK, I/33, 161, 192, 193, 333, II/9, 130, III/66, 406, IV/77, 100, 231, 262

ÇARŞAMBA YAKUP EFENDİ

Setbaşı Mh. BK, IV/262

ÇATALFIRIN (bk. Numariye)

ÇIRAKLI DEDE (bk. Behlul Dede)

DAVUT DEDE

TAM, 9b, VB, 39a, BK, IV/262

DAYE HATUN

BK, IV/262

DUSTURHAN

Pınarbaşı Mh. BK, IV/262

DEMİRTAŞGAZİ

Bahkapanı Mh. BK, IV/262

DERVİŞ ALİ

Pınarbaşı Mh.

DONDURMA (bk. Sadı)

EBÛ İSHAK, Kazeruniye

Ebuishak Mh. VB, 87b. BK, IV/262, 405, EÇS, II/18, YŞ, 219

EBÛ ŞAHME

Duhterşefer Mh. BK, IV/262

EMİN EFENDİ (bk. Seyyid Baba)

EMİNİYE, Naksibendiye, Cuma

Veledhabib Mh. TAM 21a, RM, 22a, BK, I/54, 222, II/18, III/117, IV/262, 279, YŞ, 171

EMİR SULTAN, Nakşibendiye

Emirsultan Mh. RM, 14a, 19a, VB, 2a, 25a, 26b, 39b, 46b, 52b, 61b, 63b, 70a, 80a, GS, 107a, BK, I/37, 66, 93, 122, 138, 248, II/21, 24, 25, 28, 285, 291, 340, III/155, 156, 392, IV, 110, 292, 250, 262, EÇS, II/18, YŞ, 3

ENARÎ Halvetiye, Cuma

Narlı Mh. TAM, 22a, 28a, RM, 13a, 22b, GS, 127a, BK, I/223, 249, II/324, III/408, IV/262, G, 127, BR, 56, YŞ, 114

EŞREFZADE Kadiriye, Cuma

İncirli Mh. RM, 5b, 6a, 11a, 14b, 15b, 16a, 84b, BK, I/9, 16, 23, 25, 34, II/58, 59, 105, 175, 274, 324, III/156, 247, 445, IV/116, 118, 262, 412, BR, 57, YŞ, 47

EYÜP EFENDİ Kadiriye, Çarşamba

Umurbey Mh., VB, 16a, BK, I/34, 74, 199, 310, II/104, 154, III/111, 312, IV/227, 262, 343, YŞ, 82.

FETAVA EFENDİ
EÇS, II/18
GAR-I AŞKAN Nakşibendiye, Cuma
Pınarbaşı Mh. TAM, 25a, BK, I/88, II/130, III/314, BR, 56
GARİPLER
Alacahırka Mh. BS, 10/50, 20/115, BK, II/130
GÜL BABA Halvetiye
Ebuşahme Mh. BK. IV/264
GÜLŞENİ
EÇS, II/18
GÜREŞÇİLER
BS, 332/14, BK, II/153, EÇS, II/18
HACI HALİFE (bk. Zeyniler)
HACI ŞEVKI (bk. Şabaniye)
HAMAM TEKKE Kadiriye, Pazar
Alipaşa Mh. TAM, 18b, 19a, VB, 19b, GS, 117a, BK, 1/74, 92, 318, II/58, 59,
161, 167, 177, 230, III/420, IV/85, 108, 262. YŞ, 268
HARACCIZADEİ
BR, 56
HASAN DEDE, Halvetiye
Mollaarap Mh. BS, 226/11, TAM, 13b, BK, II/206
HASAN EFENDİ, Nakşibendiye
İncirli Mh. TAM, 16b, RM, 10b, GS, 119a, BK, II/212, IV/106, 262, YŞ, 259
HATİCE HATUN
Bademli Köyü, BK, IV/262
HATİCE SULTAN
Kükürtlü Mh.
HAYRETTİN EFENDİ
Ahmetpaşa Mh. TAM, 17a, BK, IV/262
HEKİMZADE ALİ PAŞA (bk. Numaniye)
HIZIRLIK
Hızırlık Mh. Ayverdi, I/289
HİKMETİZADE (bk. İsmail Hakkı)
HİNDİLER
Pınarbaşı Mh. BK, II/246, III/39, BR, 57
HİSAR
BK, III/267
HÜDAVENDİGAR TABHANE
Çekirge Mh. Ayverdi, I/289
HÜSAMETTİN EFENDİ, Halvetiye
Temenye Mh. BS, 85/761, TAM, 18a, 26b, VB, 24a, GS, 121b, BK, I/5, 35,
95, II/260, 261, 302, 367, III/3, 358, 420, IV/262
HÜSEYİN PAŞA
Yıldırım Mh. BK, IV/262
İBRAHİM HAYDAR DEDE
Şible Mh. BK, II/304, YŞ, 213

İLAHÎ Nakşibendiye

Çekirge Mh. BS, 241/87, TAM, 12a, VB, 16a, 58a, 82b. BK, I/33, 36, II/317,
III/224, 240, 310, IV/262, 264

İLAHÎZADE (bk. İlahî)

İLYAS PAŞA

İzmit, BK, II/318

İNCİRLİ (bk. Eşrefzade)

İSMAİL HAKKI, Celvetiye, Cuma-Pazartesi

Tekyemescit Mh. TAM, 25b, GS, 116a, BK, I/221, II/244, 351, IV/85, 87,
262. YŞ, 126

İSMAİL RÛMÎ (bk. Hamam Tekke)

İSMAİLOĞLU HASAN

Küçük Kumla, BK, II/212

İZZUDDİN

Pınarbaşı Mh. Ayverdi, I/290

KALENDERHANE

Pınarbaşı Mh. BS, 48/32, 11/263, TAM, 21a, RM, 10a, BK, II/246, III/639,
IV/263. EÇS, II/18

KARABAŞ Kadiriye, Çarşamba

Daşcıbrahim Mh. TAM, 21b, BK, IV/263, BR, 56

KARACAAHMET

Tayyib Hoca Mh. BS, 73/682, BK, I/39, 139, II/286, III/429, IV/263

KARAGÖZBEY

Ulubat, BS, 266/128, BK, III/55

KARA HÜSEYİN PAŞA (bk. Hüseyin Paşa)

KARAKADİ, Halvetiye, Perşembe

Karakedi Mh. BK, III/56, IV/201, 263, BR, 56

KARAMANLIOĞLU

Karamanhoğlu Mh. BK, IV/201

KARANFİLLİ

Üftade Mh. BK, I/12

KASAPLAR

Alişemsettin Mh. BVVD, 25047, BK, IV/263, BR, 56

KASIM SU BAŞI

Çobanbey Mh. TAM, 21b, VB, 22a, BK, I/12, 75, II/213, IV/77, 263

KAYGULU, Celvetiye

Hasanpaşa Mh. BVVD, 26482, BK, I/53, II/213, 274, III/73, IV/263

KAYGULUZADE, Celvetiye

Hasanpaşa Mh. BK, IV/264

KEDİ (bk. Karakâdi)

KİRDECI AHI (bk. Ahi Kirdeci)

KOCA (Hacı ?)

Hasan Paşa Mh. BS, 385/11, BK, IV/262

KUMLA, Kadiriye

Kumla, BK, II/262

LALA ŞAHİN PAŞA

Mustafakemalpaşa, Ayverdi, I/90

MECNUN DEDE

Tahtakale Mh. TAM, 9a, BK, III/207, IV/263

MEHMET

Enarlı Mh. BVVD, 25216, BK, IV, 263

MEHMET EMİN (bk. Seyyit Baba)

MEHMET SAFİYYUDDİN (bk. Uçkozlar)

MEVLEVÎHANE, Mevleviye, Çarşamba, Cuma

Pınarbaşı Mh. BS, 231/8, RM, 12a, VB, 19b, 107b, BK, 1/73, 91, 373, III/298, 332, 455, IV/104, 113, 114, 234, 263, 400, EÇS, II/18.

MISRÎ Halvetiye

Şekerhoca Mh. RM, 10a, 12b, GS, 92b, 103a, 122a. BK, I/155, 336, III/542, IV/227, 263

MİR-İ BÜDELA (bk. Büdelâ Bey)

MİSKİNLER

Kayabaşı Mh. BK, III/346, IV/263

MOLLA ARAP (bk. Hasan Dede)

MORALI (bk. Ali Rıza Atinalı)

MUHYİDDİN EFENDİ, Halvetiye

Ali Paşa Mh. BK, III/358

MURAD-ı SANÎ (bk. Bahrî Dede)

MÜNZEVÎ ABDULLAH (bk. Abdullah Münzevî)

NAKŞİBENDÎ (bk. Açıkbaş Mahmut Efendi)

NAKSİBENDÎ-İ CEDİD (bk. Cizyedarzâde)

NALBANTOĞLU

BK, IV/208.

NARLI (bk. Enarî)

NASIR (bk. Seyyit Nasır)

NASIR SEYYİT (bk. Seyyit Nasır)

NASŪHÎ, Halvetiye

Filiboz Mh. TAM, 21a, RM, 15b, VB, 75a, BK, IV/263

NİLÜFER HATUN

Ayverdi, I/104

NUMAN EFENDİ (bk. Numaniye)

NUMANİYE, Kadiriye, Salı

Veledisaray Mh. BK, I/334, IV/263, BR, 57

ORHAN GAZİ

Ayverdi, I/95, M. Turgut, 81

ÖZBEKLER, Hakşibendiye, Pazartesi, Cuma

Pınarbaşı Mh. BVVD, 25981, BS, 337/21, TAM, 9a, GS, 174b. BK, I/22, 41, 42, 88, 192, 293, 377, II/130, III/30, 66, 314, 416, IV/100, 109, 264. BR, 56, YŞ, 240

PARS BEY

Şehreküstü Mh. TAM, 17a, GS, 125b, BK, III/358, YS, 225

PAZARKÖY

Pazarköy, BK, I/24, 81

PİR EMİR

Piremir Mh. BVVD, 15328, 20398, TAM, 7b, BK, I/146, IV/263

PİRİ BEY

BVVD, 25027, BK, IV/263

POSTINPUŞ BABA

Yenişehir, Ayverdi, I/208

RAMAZAN BABA Nakşibendiye

Işıklar Mh. BS, 310/10, BVVD, 25852, TAM, 7b, 25b, RM, 12b, VB, 41b,
GS, 115b, BK, I/2, 85, 377, II/170, 299, III/73, 305, IV/93, 263

REYHAN (AHİ ?)

Alipaşa Mh. BS, 147/10, BK, IV/263

RUFAİ

TAM-14b, EÇS, II/19

SADİ, Sadiye, Cuma

Yerkuyu Mh. RM, 11b, BK, III/418, IV/99, 110, 264, BR, 57, EÇS, II/18.

SAFİYYUDDİN (bk. Numaniye)

SELAMİ ALİ EFENDİ, Celvetiye

Namazgâh Mh. RM, 11b, GS, 123a, BK, III/285, IV/263, BR, 57

SALI (bk. Numaniye)

SARI KADI

Karacabey, BK, IV/26

SELÇUK HATUN

Hisar, BS, 233/28, BK, IV/263

SEYYİT BABA, Halvetiye

Temenye Mh. BVVD, 17416, TAM, 10b, BK, II/18, III/306, YŞ, 246

SEYYİT BEHLUL

Davutdede Mh. BS, 85/761, TAM, 9b, VB, 28b

SEYYİT NASIR

Pınarbaşı Mh. BS, 232/30, 295/87, TAM, 10a, RM, 21a, VB, 42b, BK, IV/
265

SEYYİT USUL, Celvetiye, Perşembe

Gece Mh. BS, 59/147, TAM, 10b, RM, 21a, VB, 42b, BK, I/5, II/20, IV/264,
295

SİRRİ (bk. İsmail Hakkı)

ŞABANİYE, Halvetiye, Cuma

Setbaşı Mh. BK, II/129, IV/48, 264. BR, 56

ŞARLIOĞLU (bk. Bahri Dede)

ŞEHREKÜSTÜ

Şehreküstü Mh. BS, 1/63, BK, IV/224, 263

ŞEMSETTİN

Alacamescit Mh. BK, IV/225

ŞEMSİ BEY

Mollafenari Mh. BS, 69/92. BK, IV/263

ŞERİF BABA, Halvetiye
Temenye Mh. BK, IV/264
ŞEYH AHMETZADE, Halvetiye
Duhterşeref Mh. BK, IV/264
ŞEYH AŞİR
Pınarbaşı Mh. BS, 337/21, BK, I/192
ŞEYH KİLİMAN
Deveciler Mh. EÇS, II/18
ŞEYH HASAN EFENDİ (bk. Hasan Efendi)
ŞEYH İLAHÎ (bk. İlahi)
ŞEYH İŞHAK
Yarhisar Gökçesu Köyü, BK, II/340
ŞEYHLER MEZRAASI
Geyve, Ayverdi, I/14
ŞEYH MEHMET (bk. Mehmet)
ŞEYH TACÜDDİN (bk. Zeyniler)
ŞEYH YAKUP
BK, III/274
TACÜDDİN (bk. Zeyniler)
TEMENYE (bk. Hüsamettin Efendi)
TİMURTAŞ BEY
BK, I/111
USUL (bk. Seyyit Usul)
ÜÇKOZLAR, Halvetiye, Pazartesi
Üçkozlar Mh. TAM, 13b, 21b, 25a, RM, 11b, 12b, 25b, GS, 97b, BK, I/5, 42,
193, II/299, III/66, 80, 296, IV/104, 107, 248, 280, YŞ, 100
ÜFTADE, Celvetiye, Cuma
Üftade Mh. TAM, 8a, RM, 14b, 19b, VB, 11a, GS, 117a, BK, I/92, 302, II/
161, 234, III/79, 195, 283, 315, 396, 407, IV/264, 281, YŞ, 27
VEYSEL KARANİ
Atıcılar Mh. BS, 3/415, 4/415, 95/206, 12/229, 10/181, TAM, 21b, BVVD,
21001, BK, IV/264
YAKUP BEY
Karaatmaca Köyü, BVVD, 25041, BK, IV/264
YAKUP EFENDİ
Karaağaç Mh. BVVD, 3392, BK, III/294, IV/264
YAKUP EFENDİ (bk. Çarşamba)
YEGAN PAŞA
Yenişehir
YOĞURTLU BABA (bk. İlahî)
YOĞURTLU BABA
Gökpınar, BK, IV/388
YUNUS EMRE, Sadiye
Karamazak Mh. TAM, 21b, BK, IV/264
ZENCİRÎ ALİ EFENDİ
TAM, 8b, BK, IV/228

ZEYİNLER, Kadiriye, Cuma

Zeyniler Mh. BS, 95/62, 3/97, 11/132. 16/109, 10/154, 5/296, TAM, 7b, 11a, RM, 6a, 21a, RZ, 78a-83a, VB, 29b31a, 46a, 47b, 49a, 53b, 54a, 57b, 70b, 71b, GS, 94a, 113a, 117a, BK, I/5, 21, 159, II/228, III/112, 288, 383, 386, IV/263, 264.

KISALTMALAR VE KAYNAKLAR

Ayverdi, Ekrem Hakkı Ayverdi, Osmanlı Mimarisi, I-IV, İst. 1972.

BK Bursa Kütüğü, BEEK, Genel Kit. Nu. 4519-4522.

BR Bursa Sergisi Rehberi, Hacıbeyzade Ahmet Muhtar, İst. 1339.

BS Bursa Şeriye Sicilleri.

BÜ Bursa Üzerine, İst. Ü. Ktp. TY, Nu. 9629.

BVVD Başvekâlet Arşivi Vakıf Dosyaları.

EÇS Evliya Çelebi Seyahatnamesi, İst. 1914.

GS Gülzar-ı Suleha, Eşrefzade Ahmet Ziyaeddin, BEEK, Orhan Kit. Nu. 1018.

M. Turgut, Bursa İznik Tarihi, Bursa 1937.

RM Ravzatu'l-Muflihun, Gazzizade Abdüllatif Efendi, BEEK, Orhan Kit. Nu. 1041.

RZ Rical-i Zeyniye, BEEK, Genel Kit. Nu. 854.

TAM Teracim-i Ahval-i Meşayih, BEEK, Genel Kit. Nu. 2162.

VB Vefeyat-ı Baldırzade, BEEK, Orhan Kit. Nu. 1018.

YŞ Yadigâr-ı Şemşi, Mehmet Şemsettin Efendi, Bursa 1332.